

proposen començar per l'expressió de desigs perquè això promou l'espontaneïtat. Les demandes sobre aliments, objectes o activitats molt desitjades, fan aprendre al nen que mitjançant el llenguatge pot aconseguir les seves fites, a més d'ensenyar-li una funció lingüística molt bàsica. El programa de parla signada aprofita la similitud entre el llenguatge espontani dels alumnes no verbals i el dels nens normals. Per això, el treball de les diferents funcions lingüístiques segueix el mateix ordre que l'aprenentatge normal.

El llibre, doncs, no és un llibre que es pugui llegir i deixar al prestatge. És un llibre pràctic, de treball, per treballar amb alumnes. Un llibre de gran interès per a tots els professionals vinculats a l'educació especial, i més concretament al desenvolupament del llenguatge oral: logopedes, mestres especialistes en audició i llenguatge, mestres d'educació especial, mestres d'educació infantil que tinguin a l'aula algun alumne que encara no ha desenvolupat el llenguatge oral, psicopedagogs que han d'assessorar sobre casos com aquests en centres ordinaris o d'educació especial, etc.

—

Evaluar e intervenir en autismo

Daniel Valdez (coord.)

Madrid: A. Machado Libros, 2005

Jaume Carbonés

El llibre, signat per un nombre considerable d'autors, tots ells vinculats al món del treball amb persones amb trastorns del desenvolupament, vol ser un homenatge a les aportacions d'Àngel Rivière, a tot allò que ens ha deixat d'interès per a l'estudi d'aquelles alteracions en general i, en particular, de l'autisme. El llibre també vol reflectir la gairebé obsessió d'aquell autor d'ajuntar el treball d'intervenció amb aquestes persones i les bases conceptuals que han de guiar-les.

Insistia Rivière que *l'autisme només es podia entendre des del desenvolupament, com un trastorn del desenvolupament* i, per tant, juntament amb una bona base clínica, calia tenir també un bon coneixement de psicologia del desenvolupament si es volia abordar correctament la problemàtica d'aquells trastorns generalitzats.

Al llarg de cinc extensos capítols, els diferents autors estructuraven les seves aportacions centrant-se bàsicament en qüestions d'avaluació i de diagnòstic dels trastorns de l'espectre autista i en les estratègies d'intervenció psicoeducativa, i coincideixen tots que el tractament de l'autisme ha de ser extremament individualitzat, cosa que vol dir que cal una bona, precisa i detallada avaluació de les capacitats dels nens i de les seves necessitats educatives com a pas previ i necessari per al disseny de qualsevol programa d'intervenció.

En el capítol 1, es fa una descripció detallada de l'Inventari d'Espectre Autista (IDEA) d'Àngel Rivière i de les seves implicacions educatives i terapèutiques, on entre altres, es recullen dotze dimensions del desenvolupament que s'alteren sistemàticament en els casos d'espectre autista. Aquestes dimensions, a banda de ser un bon instrument per a l'avaluació de les necessitats i competències dels alumnes, serveixen per programar la intervenció en aquells àmbits de la vida de les persones amb aquells trastorns. Els exemples el fan un capítol molt didàctic.

La manca de professionals especialitzats en l'avaluació dels trastorns del desenvolupament va propiciar que, a la Comunitat de Madrid i seguint les orientacions conceptuals de Rivière, es creés l'equip IRIDIA, format per professionals que provenien de l'atenció a persones amb aquelles alteracions. En el capítol 2 es descriuen les finalitats i els objectius d'aquest servei, com també s'expliquen de manera concreta els passos que se segueixen en l'avaluació. És remarcable el fet de trobar-hi una àmplia descripció de les proves psicomètriques que els autors empenen en la seva feina, i que són qualificades de bons instruments.

En un pla més conceptual, en el capítol 3 els autors analitzen alguns dels aspectes implicats en el funcionament mentalista en l'autisme, alhora que assenyalen possibles estratègies per a la intervenció psicològica en el desenvolupament d'aquells processos, centrant-se exclusivament en les capacitats de comprensió emocional en l'espectre autista.

Possiblement, un dels conceptes menys estudiats en el desenvolupament humà és el de flexibilitat, considerada una funció bàsica de la nostra consciència o dels nostres mecanismes elementals d'autoregulació que ens permet actuar sense estar totalment restringits a l'ara i aquí. Gràcies a la flexibilitat podem adaptar el nostre comportament al que sentim, desitgem, sabem i pensem. En el capítol 4 es fa una clara distinció entre flexibilitat neurològica i mental, alhora que es descriu la flexibilitat en el desenvolupament normal com a pas

previ per atendre els problemes d'inflexibilitat És rellevant l'explicació que en feia Rivière i també cal destacar la descripció dels indicadors qualitius de la flexibilitat i les orientacions que es donen per tal de treballar-la.

Finalment, en el 5è capítol del llibre, el mateix compilador, Daniel Valdez, ens aporta una exhaustiva explicació de la intervenció psicoeducativa necessària en persones amb la síndrome d'Asperger, començant per l'avaluació de les capacitats mentals, la flexibilitat i les

relacions socials, per passar després a descriure què cal fer en els contextos escolars i relacionals.

En resum, creiem que és un dels millors llibres que podem trobar en llengua castellana sobre l'avaluació i la intervenció en autisme, síndrome d'Asperger i d'altres trastorns generalitzats. Creiem que els professionals de la docència, la psicologia i la pedagogia hi trobaran orientacions clares i prou aplicables per poder orientar la seva pràctica.